

Motion till riksdagen 2009/10:N14

**av Tomas Eneroth m.fl. (s, v, mp)
med anledning av prop. 2009/10:148**

Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till riktlinjer i de delar som gör gällande att statliga insatser i största möjliga mån ska bedrivas med medverkan av privata aktörer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ny fond för kapitalförsörjning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Almis utveckling.

Våra kommentarer till regeringens förslag

I propositionen föreslås riktlinjer för statens insatser för företagsfinansiering, information och rådgivning riktad till befintliga och blivande företagare. Regeringen hävdar att riktlinjerna syftar till att öka effektiviteten i främjandesystemet inom dessa områden och renodla statens roll inom företagsfrämjandet. Regeringen slår fast att insatserna ska vara marknadskompletterande. Vidare anser regeringen att de statligt finansierade rådgivningstjänsterna i större utsträckning bör utföras av privata aktörer, vilket man motiverar med det ökade behovet av branschspecifik spetskompetens i de kvalificerade rådgivningstjänsterna. Regeringens avsikt är därtill att statliga företagsfrämjande insatser mer regelbundet ska följas upp och utvärderas, dels på aktörsbasis, dels med avseende på systemet som helhet.

Propositionen består i allt väsentligt av till intet förpliktande riktlinjer samt myndighetsuppdrag syftande till att kartlägga och analysera främjandesystemet. Endast ett någorlunda skarpt förslag läggs fram: inrättandet av ett marknadsnära råd med uppdrag att vara rådgivande till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys). Rådet ska stödja myndig-

Fel! Okänt namn på

heten i uppdraget att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning.

Vi har inget att invända mot de förslag som regeringen lägger fram när det gäller kartläggning och analys i syfte att hitta potentialer för att effektivisera det statligt finansierade främjandesystemet. Främjandesystemet är i dag fragmentiserat och vår bedömning är att det finns betydande skalfördelar att hämta genom att bättre samordna de olika aktörerna och i vissa fall även fusionera dem.

Vi ser med stor skepsis på regeringens starka fokus på att låta privata aktörer utföra statligt finansierade främjandeinsatser. Denna inriktning menar vi går stick i stäv med ambitionen att bättre samordna och styra det statliga främjandesystemet. Redan i dag finns en uppsjö av organisationer som uppstår statligt stöd för sin verksamhet. Att bjuda in ytterligare privata aktörer skulle vara att göra främjandesystemet än mer svåröverblickbart, med allt vad det innebär för möjligheten att styra och samordna.

Det är anmärkningsvärt att regeringen, utöver inrättandet av ett råd till stöd för myndigheten Tillväxtanalys löpande utredningsuppdrag, inte lägger fram ett enda skarpt förslag. Framför allt ser vi med häpnad på den totala avsaknaden av reella insatser på riskkapitalområdet. Regeringen drar den mycket tveksamma slutsatsen att Sverige i en internationell jämförelse har en väl fungerande formell riskkapitalmarknad, detta trots den helt motsatta signalen från fack, näringsliv och berörda myndigheter.

I debattartikel i DN den 4 april i år konstaterar tunga företrädare för näringsliv, fack och tillväxtmyndigheter att venture capital-marknaden i Sverige fungerar dåligt och att det behövs en injektion genom statliga insatser. Författarna föreslår att staten under en övergångsperiod engagerar sig i en ny typ av offentlig-privata fonder som framgångsrikt införts i en rad andra länder. Staten bör enligt författarna agera katalysator genom att förbinda sig att investera uppemot fem miljarder kronor i ett antal fonder.¹

Regeringen konstaterar också att det fortfarande finns stora brister i de finansiella marknadernas funktionssätt, bl.a. beroende på informationsasymmetrier, svårigheter att bedöma risker, höga analyskostnader i förhållande till relativt små kapitalbehov och brist på säkerheter. Det här är klassiska problem i bedömningen av krediter där industriella utvecklingscentrum (IUC) och kreditgarantiföreningar (KGF) är bra komplement till marknadsmisslyckandet hos kreditinstituten.

Rödgrön politik för företagsutveckling

Många av framtidens jobb kommer att växa fram i små och medelstora företag. Därför måste villkoren för entreprenörskap stärkas. Entreprenörernas

¹ DN-debatt 2010-04-04, "Staten och kapitalet bör skapa nya fonder", artikel undertecknad av Marcus Wallenberg, Charlotte Brogren (gd Vinnova), Johan Hermark (ordf. Provider Ventures), Christina Lugnet (gd Tillväxtverket), Stefan Löfven, Björn O Nilsson (vd IVA).

idéer, kreativitet, vilja och envishet skapar framtidstro och nya jobb. Vi vill också att det ska vara enkelt och tryggt att röra sig mellan företagande och lönearbete. Sverige behöver fler kvinnor och män som vågar vara nybyggare och eldsjälur.

Vi har inte tid att vänta. Det tilltagande globala konkurrenstrycket kräver snabba och kraftfulla insatser. Vi häpnar över bristen på reella insatser i den proposition om företagsutveckling som regeringen förelagt riksdagen. Vad det svenska näringslivet behöver nu är inte fler utredningar utan konkreta åtgärder för att underlätta framväxten av fler konkurrenskraftiga företag.

En ny fond för kapitalförsörjning bör skapas genom en extra utdelning från Vattenfall

Nyföretagande utvecklas i dag mycket svagt i Sverige. Många företag uppger att de inte får del av den finansiering de behöver. I synnerhet verkar små företag ha drabbats av bankernas minskade utlåning. Det är allvarligt i en situation där de små och medelstora företagen står för en viktig del av en framtida ekonomisk återhämtning. Större företag växer ofta genom förvärv av andra företag – medan små företag oftare växer av egen kraft.

Läget är särskilt allvarligt för miljötekniksektorn som drabbats hårt av den ekonomiska krisen. Om vi ska klara att skapa nya jobb som bidrar till den omställning av vår produktion som klimathotet kräver måste tillgången till investeringskapital i miljömässigt hållbara företag stärkas.

Den bristande kapitalförsörjningen drabbar hela innovationssystemet. På sikt hotar detta Sveriges position som ett högproduktivt och tillväxtorienterat land. Vi vill att Sverige ska konkurrera med kunskap, innovation och kreativitet – inte med låga löner.

Vi menar, i likhet med det gemensamma budskapet från fack, näringsliv och berörda myndigheter, att staten mer aktivt måste engagera sig på riskkapitalområdet. För att stärka förutsättningarna för ett växande entreprenörskap som skapar jobb och utveckling vill vi stärka tillgången på riskkapital. Vi vill genomföra en extra utdelning från Vattenfall med 5 miljarder kronor för att skapa en ny fond för kapitalförsörjning till exempelvis miljötekniksektorn.

Utveckling av kreditgarantiföreningarnas uppbyggnad och organisation

Kreditgarantiföreningar är ekonomiska föreningar där medlemmarna går samman och gemensamt skapar säkerhet för banklån genom kapitalinsatser, bl.a. från medlemmar och kommuner. Kreditgarantiföreningarna är ett bra exempel på hur privat engagemang har kunnat förenas med offentligt. De relativt nystartade regionala kreditgarantiföreningar som växt fram i Sverige har spelat en viktig roll för många företagare utanför storstadsområdena, framför allt mindre familjeföretag, och företagarna själva anser att kreditgarantiverksamheten har varit till stor nytta och möjliggjort expansion. Vi röd-

Fel! Okänt namn på

gröna partier ser mycket positivt på riskkapitalföreningarnas verksamhet och vi avser att återkomma med en samlad syn på hur det offentliga kan bidra till föreningarnas vidare utveckling.

Industriella utvecklingscentrum (IUC) skapar utveckling inom främst industrin

IUC Sverige är en verksamhet som tillsammans med kompletterande regionala och nationella organisationer aktivt bidrar till att nya jobb skapas, effektivare organisationer byggs upp och att nya verksamheter bildas. IUC består i dag av 15 IUC-bolag och över 500 direkta delägare kompletterade av 2 000 indirekta delägare. IUC samarbetar regionalt med universitet, högskolor, industriforskningsinstitut, regionförbund, kommuner, fackföreningar m.fl. Av de mer än 500 direkta delägarna är 91 % företag inom IUC. Med en kraftig nedgång i industriproduktionen och en kraftig ökning av antalet arbetslösa, behövs det en kraftsamling för att bryta denna utveckling.

IUC arbetar med samverkansmodeller med industriforskningsinstituten för att identifiera företagens behov och skapa samarbete mellan företag och institut. De samordnar också utvecklingsprojekt tillsammans med små och medelstora företag och forskningsinstitut samt universitet och högskolor. IUC arbetar också med avknoppningar från större företag för att göra dessa framgångsrika. På IT-området jobbar man med utveckling av IT-system hos företag. IUC sysslar också med kompetensutveckling i småföretag. En tung del är de branschprogram för först och främst basindustriområden där man hjälper till att utveckla de små och medelstora företagens roll.

En viktig del i den rödgröna näringspolitiken är att stärka de regionala högskolornas specialisering och samarbete med det omgivande regionala näringslivet. IUC spelar en viktig roll i att på detta sätt stärka de lokala och regionala innovationssystemen. Vi avser att återkomma med en gemensam rödgrön hållning när det gäller statens roll i arbetet med att stärka de lokala och regionala innovationssystemen och i vilken utsträckning IUC kan vara en bärare av de statliga insatserna.

Almis utveckling

Almis nationella ansvar måste kvarstå. En oro finns över att Almi genom sin omstrukturering kommer att förlora sin nationella täckning. Det är viktigt att Almi har en god geografisk närvaro i alla delar av landet. Utredningar har visat att ju längre från kreditgivaren företaget ligger, desto svårare är det att få gehör för sina lånekrav. Det är även angeläget att Almi framöver utvecklar samverkan med organisationer som stöder nyföretagande, exempelvis IFS och NRC. Propositionen kommer inte med några konkreta förslag kring Almi. Regeringen hoppas på "samarbetsvägar" mellan Almi och Norrlandsfonden eftersom det finns överlappningar mellan verksamheterna. Eftersom flera remissinstanser pekar på att den statliga utredningen "Innovationer och före-

Fel! Okänt namn på

tagande – Sveriges framtid” hade en otillräcklig analys av hur ett nära samarbete mellan Almi och Norrlandsfonden skulle utformas menar vi att en utredning särskilt får se på denna fråga så att överlappningar undviks.

Tillvarata potentialen hos de kooperativa företagen

Vi vill också ta till vara potentialen hos de kooperativa företagen. Kooperativ som företagsform kan passa dagens entreprenörer. Två miljoner människor kan i dag tänka sig att starta eget företag – men många vill helst starta och driva företaget tillsammans med andra. Kooperativ är, enligt organisationen Coompanion, den relativt sett snabbast växande företagsformen. Kunskapen om kooperativa företag är emellertid otillräcklig hos myndigheter och banker. Vi anser att kooperativa företag bör ha likvärdiga möjligheter att få del av myndigheters stöd.

Stockholm den 14 april 2010

Tomas Eneroth (s)

Kent Persson (v)

Alf Eriksson (s)

Renée Jeryd (s)

Krister Örnfjäder (s)

Carina Adolfsson Elgestam (s)

Per Bolund (mp)

Eva-Lena Jansson (s)

Börje Vestlund (s)

Karin Åström (s)